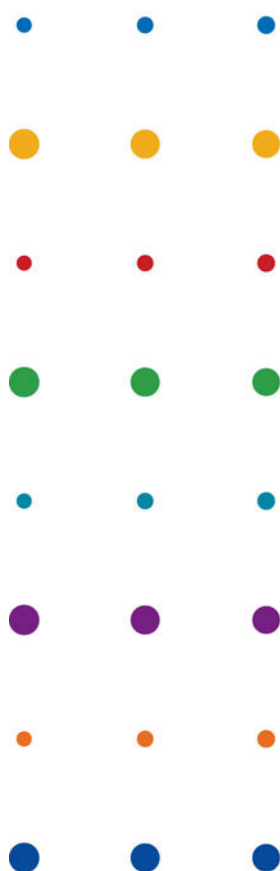

Woningbouw Kiezebos III

Toetsing aan natuurbeleid- en wetgeving

Ecoscan

Goldewijk Projectontwikkeling B.V.

juli 2009
concept

Woningbouw Kiezebos III

Toetsing aan natuurbeleid- en wetgeving

Ecscan

dossier : B6448.01-004

registratienummer : ON-D20080635

versie : 1

Goldewijk Projectontwikkeling B.V.

juli 2009

concept

INHOUD**BLAD**

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	2
1.3	Werkwijze	2
1.4	Leeswijzer	3
2	ONTWIKKELING WONINGBOUW KIEZEBOS III	4
2.1	Ligging en karakteristiek plangebied	4
2.2	Aard van de ingreep	5
3	NATUURWETGEVING	7
3.1	Provinciale uitwerking van het compensatiebeginsel	7
3.2	Natuurbeschermingswet	10
3.3	Flora- en faunawet	11
4	NATUURWAARDEN EN BEOORDELING EFFECTEN	13
4.1	Bronnen en werkwijze	13
4.2	Verwachte effecten ten aanzien van de natuurwetgeving	13
4.2.1	Flora	14
4.2.2	Vogels	14
4.2.3	Vleermuizen	15
4.2.4	Grondgebonden zoogdieren	16
4.2.5	Libellen en vlinders	16
4.2.6	Amfibieën en reptielen	16
4.2.7	Overige soorten en diergroepen	16
4.3	Maatregelen ter beperking van effecten op natuurwaarden	17
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	18
5.1	Gevolgen van inrichting volgens natuurwetgeving	18
5.2	Vervolgstappen	18
6	LITERATUUR	19
7	COLOFON	20

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voor de uitbreiding van Heino heeft de gemeente Raalte gekeken naar ontwikkelingsmogelijkheden rond de kern. Hiervoor is de "Structuurvisie Heino 2006-2020" opgesteld en in 2006 door de raad vastgesteld. In deze structuurvisie is aangegeven dat er tot 2020 een uitbreiding van 200 woningen mag plaatsvinden., en het plangebied Kiezebos III het eerst dient te worden ontwikkeld als uitbreidingslocatie.

De gemeente is verplicht, in het kader van het provinciale compensatiebeginsel, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet de effecten van deze ontwikkeling op de natuur te onderzoeken. De voorgenomen werkzaamheden kunnen een effect hebben op de flora en fauna in én in de omgeving van het plangebied. Ook kunnen er vanuit de natuurwetgeving voorwaarden worden gesteld aan de werkzaamheden.

1. Provinciale uitwerking van het compensatiebeginsel: worden er waarden aangetast waarvoor compensatieplicht geldt volgens de richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap in de provincie Overijssel?
2. Natuurbeschermingswet: zijn er mogelijk significante gevolgen Natura 2000-gebieden (voorheen Vogel en Habitatrichtlijngebieden)?
3. Flora- en faunawet: worden de verbodsbepalingen voor beschermde soorten overtreden?

1.2 Doel

Deze rapportage toetst de effecten van de ingreep van de locatie Kiezebos III aan de natuurwetgeving. Er wordt aangegeven welke aspecten van de natuurwetgeving relevant zijn voor de ontwikkeling van Kiezebos III.

Deze rapportage is een quickscan. Er is gebruik gemaakt van beschikbare gegevens over natuurwaarden, en er is een veldinventarisatie uitgevoerd, dit geeft een compleet beeld. In deze rapportage wordt een voorstel gedaan over te nemen vervolgstappen.

1.3 Werkwijze

In dit project zijn de volgende stappen te onderscheiden:

Stap 1	Inventarisatie natuurwaarden en natuurbeleid;
Stap 2	Beoordeling effecten van de ontwikkeling op de aangetroffen natuurwaarden en toetsing aan juridisch kader;
Stap 3	Opstellen advies over te nemen vervolgstappen.

Stap 1: Inventarisatie beschermde flora en fauna en natuurbeleid

Op basis van gegevens van het Natuurloket, een oriënterend veldbezoek en literatuuronderzoek is gekeken of er voldoende informatie is om de effecten van de herontwikkeling te bepalen. Tevens is gekeken welke natuurwetten en –beleidsstukken van toepassing zijn.

Uit een eerste verkenning is gebleken dat aanvullend onderzoek noodzakelijk was voor het voorkomen van volgens de Flora- en faunawet beschermde amfibieën en vleermuizen. Dit onderzoek is inmiddels uitgevoerd door Ecogroen Advies. Voor een uitgebreidere beschrijving van dit onderzoek wordt verwezen

naar de notitie van Ecogroen Advies in bijlage 2. Voor het aanvullende onderzoek is het plangebied op 18 mei 2009 bezocht om zo een volledig beeld te krijgen van het voorkomen van de soorten.

Stap 2: Beoordeling effecten en toetsing aan juridisch kader

Op basis van de inventarisatie is een beschrijving gemaakt van de effecten van de werkzaamheden op de beschermde flora en fauna. De effecten zijn getoetst aan het juridisch kader van de natuurwetgeving.

Stap 3: Voorstel vervolgstappen

Welke vervolgstappen nodig zijn, is bepaald op basis van de resultaten van stap 1 en 2. Hierbij is tevens beschreven welke maatregelen van toepassing zijn om de effecten op de beschermde soorten te mitigeren.

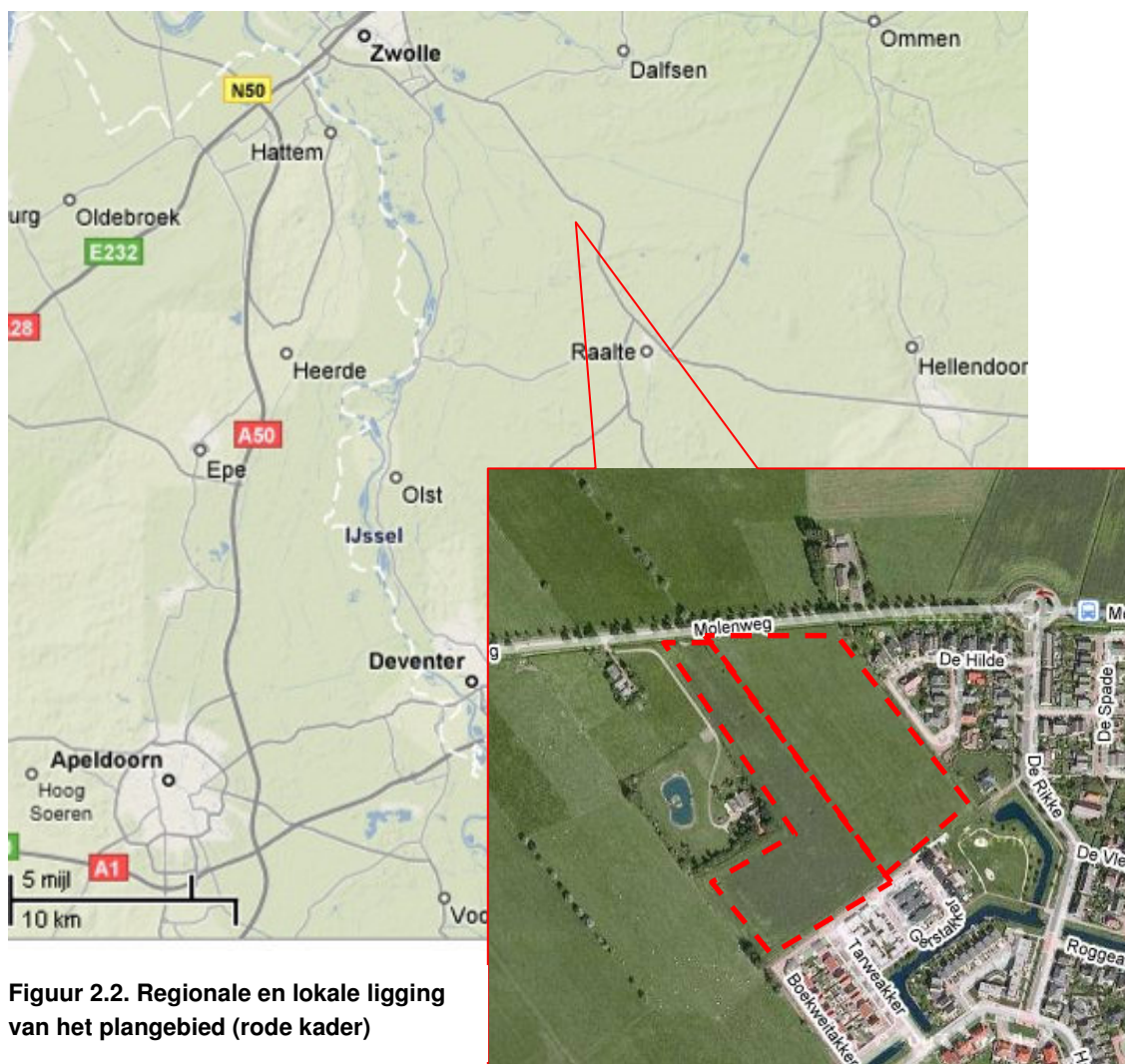
1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt eerst de ingreep en het projectgebied beschreven. Hoofdstuk 3 behandelt de relevante wet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 wordt beschreven welke beschermde soorten in het gebied voorkomen of mogelijk voorkomen, wat de te verwachten effecten zijn en welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden om deze effecten te beperken. Het rapport sluit af met conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 5.

2 ONTWIKKELING WONINGBOUW KIEZEBOS III

2.1 Ligging en karakteristiek plangebied

Het plangebied is ruim 4,8 ha groot. Hiervan is 2,6 ha in eigendom van de gemeente en 2,2 ha in eigendom van Goldewijk. Het plangebied is hieronder (figuur 2.2) in het rode kader weergegeven. Aan de noordzijde wordt het gebied begrensd door de Molensloot en Molenweg, met daarlangs een bomenrij.

Figuur 2.2. Regionale en lokale ligging van het plangebied (rode kader)

Momenteel bestaat het gebied uit intensief bemest grasland en een maïsacker. Het plangebied sluit aan op de bestaande bebouwing van Heino. De foto's van figuur 2.3 geven een impressie van het plangebied.

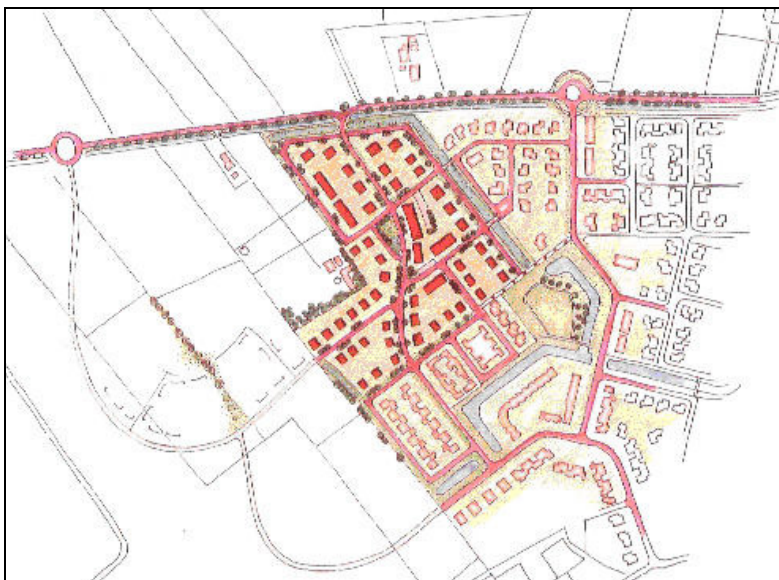
Figuur 2.3 Impressie van het plangebied. Links in noordelijke richting gezien, met maïsakker en bomenrij langs Molenweg op de achtergrond. Rechts in oostelijke richting gezien, langs de Molenweg, de bebouwing op de achtergrond is de huidige rand van Heino (De Hilde).

2.2 Aard van de ingreep

De ontwikkeling bestaat uit het realiseren van 110 woningen. Er worden geen bomen en struiken verwijderd en geen watergangen gedempt. Wel wordt er in de Molensloot een duiker aangelegd.

Tijdens de bouw vindt tijdelijk verstoring plaats ten aanzien van geluidsoverlast en vervoersbewegingen op soorten en biotopen in én in de nabije omgeving van het plangebied. Ook zijn er permanente effecten te verwachten als gevolg van bewoning, vervoersbewegingen en recreatie op soorten en biotopen in de omgeving van het plangebied.

In figuur 2.4 is een schets van de toekomstige inrichting van het plangebied weergegeven.

Figuur 2.4. Schets toekomstige inrichting van het plangebied

De elementen met te beoordelen effecten op beschermde habitattypen en soorten zijn:

Tijdens realisatie woningen

- Transportbewegingen door voertuigen
- Inrichting en bebouwing van het plangebied:
  - o het bouwrijp maken van het plangebied (grondverzet);
  - o het aanleggen van funderingen en verhardingen;
  - o het graven van geulen voor de aanleg van leidingen;
  - o het bouwen van de woningen;
  - o Het aanleggen van een duiker voor een toegangsweg.

Na realisatie woonwijk

- Transportbewegingen (verkeer) door voertuigen van en naar woonwijk
- Menselijke activiteiten (recreatieve uitloop, tot ca. 1250 m (bron: Streekplanuitwerking stedelijke functies voortoets Natura 2000 Gelderland, 2006))

3 NATUURWETGEVING

Voor de toetsing van de effecten dient met verschillende wetten en beleidslijnen rekening gehouden te worden. De inrichting van het plangebied kan effecten hebben op door natuurwetgeving beschermde planten en dieren en hun biotopen. In dit kader dienen de volgende vragen beantwoord te worden:

1. Provinciale uitwerking van het compensatiebeginsel: worden er waarden aangetast waarvoor compensatieplicht geldt volgens de richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap in de provincie Overijssel?
2. Natuurbeschermingswet: zijn er mogelijk significante gevolgen Natura 2000-gebieden (voorheen Vogel en Habitatrichtlijngebieden)?
3. Flora- en faunawet: worden de verbodsbepalingen voor beschermde soorten overtreden?

In dit hoofdstuk worden de bovenstaande categorieën van wetgeving nader beschreven en is aangegeven op welke wijze getoetst moet worden.

3.1 Provinciale uitwerking van het compensatiebeginsel

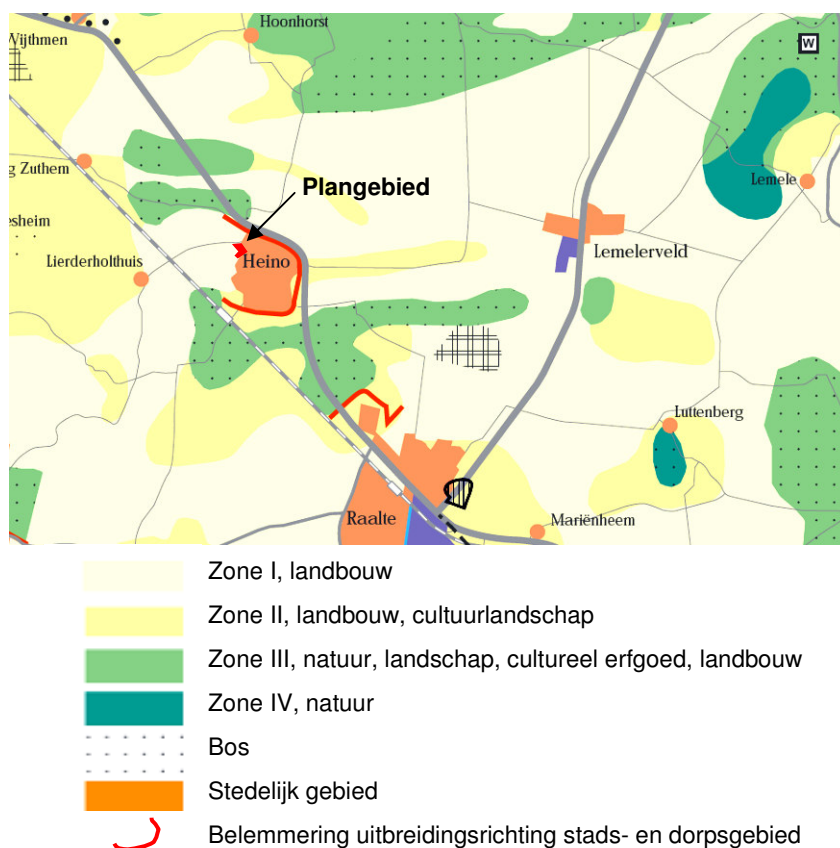
Het compensatiebeginsel is opgenomen in het Structuurschema Groene Ruimte en nader omschreven in de provinciale uitwerking en toepassing van de provincie Overijssel. Het compensatiebeginsel geldt voor ruimtelijke ingrepen die schadelijk zijn voor natuur- en landschapswaarden zoals in het streekplan is aangegeven. Het gaat om natuur- en landschapswaarden van zone III en IV en bos (zie figuur 3.1) (cultuurgronden verweven met bossen, landgoederen, kleinschalige landschappen, groot- en kleinschalig reliëf, vochtige open graslandgebieden, heideterreinen, meren en andere grote wateren, kraggen, rietlanden, uiterwaarden, oeverlanden en natuurbossen). In deze gebieden wordt herstel, behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden bevorderd.

Het compensatiebeginsel moet voorkómen dat natuur en landschap bij het ontplooiën van diverse activiteiten in het landelijke gebied er 'per saldo' op achteruitgaan. Het compensatiebeginsel kent een 'nee, tenzij- benadering': in beginsel worden activiteiten uitgesloten die schadelijk zijn voor de genoemde natuur- en landschapswaarden. Alleen als sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en als alternatieve locaties of uitvoeringswijzen ontbreken, kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. Zo kan toestemming worden gegeven voor de voorgenomen activiteit. In dat geval moeten maatregelen worden getroffen om de schade zoveel mogelijk te beperken of te verzachten (landschappelijke inpassing en het uitvoeren van mitigerende maatregelen). De schade die daarna overblijft moet gecompenseerd worden. (bron: Provincie Overijssel, Richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap, 1999)

Het provinciaal compensatiebeginsel is van toepassing op een aantal gebiedscategorieën. De volgende categorieën kunnen van toepassing zijn op het plangebied en worden hieronder nader toegelicht:

- in de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur opgenomen gebieden;
- in streekplan opgenomen gebieden met hoge natuur- en landschapswaarde (zone III, IV en bos, zie figuur 3.1);
- biotopen van de Rode Lijstsoorten en aandachtsoorten;
- beplantingen vallend onder de Boswet.

Onderstaand wordt voor de verschillende categorieën bepaald of ze van toepassing zijn voor de voorgenomen activiteiten in het plangebied.

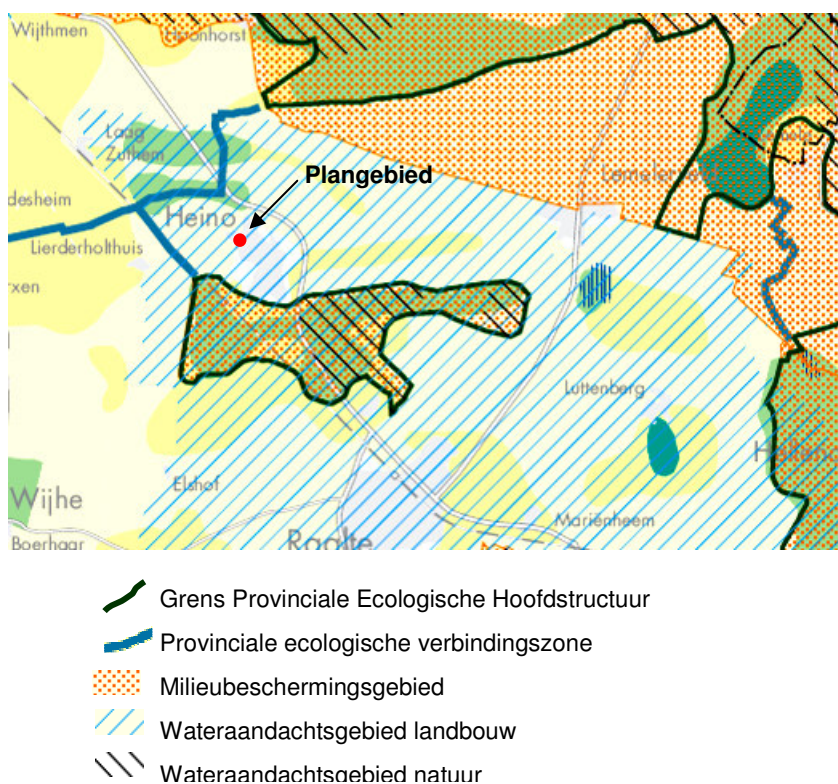
Figuur 3.1. Natuur- en landschapszoning uit het streekplan rondom het plangebied [integratiekaart streekplan, gisopenbaar.overijssel.nl]

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

De dichtstbijzijnde Provinciale Ecologische Verbindingszone ligt op circa 1 kilometer afstand van het plangebied. Ook de afstand tot het dichtst bij gelegen natuurgebied dat deel uitmaakt van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur is ongeveer 1 kilometer.

Door deze afstand is er geen effect van bouwwerkzaamheden of permanente bewoning van het plangebied te verwachten op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

Omdat het plangebied of de directe omgeving geen deel uitmaakt van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur of Provinciale ecologische verbindingzones (zie figuur 3.2), is voor het plangebied deze categorie van het compensatiebeginsel niet van toepassing.

Figuur 3.2. Ligging van Provinciale Ecologische Hoofdstructuur en ecologische verbindingzones [integratiekaart streekplan, gisopenbaar.overijssel.nl]

Natuur- en landschapswaarden

Bij schade aan de natuur kan het gaan om:

- verlies van oppervlak natuurgebied (gebied als zodanig aangeduid op een streek- of bestemmingsplankaart ofwel vallend onder de Natuurbeschermingswet, Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn en eventuele andere wetten of regelingen gericht op het behoud van de natuur);
- aantasting van de kwaliteit van natuurgebieden.

Schade aan het landschap kan bestaan uit:

- schade op de locatie zelf door verlies van waardevolle elementen of structuren (oude ontginningspatronen of kleinschalig reliëf);
- schade aan de omgeving van de (ruimtelijke) ingreep als gevolg van kwaliteitsverlies, bijvoorbeeld door een storende visuele werking (horizonvervuiling), het verbreken van de samenhang in het landschap, aantasting van de gaafheid (bijvoorbeeld door bebouwing van essen) of het verlies aan openheid.

In figuur 3.1 is het natuur- en landschapszonering uit het streekplan rondom het plangebied weergegeven. Hieruit blijkt dat het plangebied of de directe omgeving geen bijzondere natuur- of landschapswaarde heeft (de afstand van het plangebied tot gebieden met bijzondere natuur- of landschapswaarde is ongeveer 1 kilometer).

Voor het plangebied is daarom deze categorie van het compensatiebeginsel niet van toepassing.

Biotopen Rode Lijstsoorten en aandachtsoorten

Indien er in het projectgebied Rode Lijstsoorten of aandachtsoorten voorkomen (zie bijlage 1) en de ingreep de biotopen van deze soorten aantast, is het compensatiebeginsel van toepassing.

Voor het plangebied is deze categorie van het compensatiebeginsel mogelijk aan de orde.

Beplantingen vallend onder de Boswet

Indien bomen gekapt moeten worden, dient er rekening gehouden te worden met de Boswet. Vanuit de Boswet geldt een herplantplicht voor het kappen van beplantingen groter dan 10 are en aaneengesloten rijbeplantingen met meer dan 20 bomen buiten de bebouwde kom. Voor de inrichting van het plangebied worden geen dergelijke hoeveelheden bomen gekapt.

Voor het plangebied is daarom deze categorie van het compensatiebeginsel niet van toepassing.

Naast de Boswet, kan het wel nodig zijn een gemeentelijke kapvergunning aan te vragen.

3.2 Natuurbeschermingswet

De bescherming van gebieden is geregeld via de natuurbeschermingswet. Voor activiteiten in of nabij een natuurgebied is een vergunning nodig die door de Provincie of de Minister van LNV afgegeven wordt. Het afwegingskader van de Vogel- en Habitatrichtlijn is in de Natuurbeschermingswet opgenomen.

Natura 2000 (Vogel en Habitatrichtlijn)

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden van zowel de Vogelrichtlijn als de Habitatrichtlijn op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

De Vogel- en Habitatrichtlijn hebben betrekking op de instandhouding van alle natuurlijke in het wild levende vogelsoorten en instandhouding van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna op het grondgebied van de Europese Unie. Op grond van beide richtlijnen moeten de lidstaten alle nodige maatregelen nemen om voor de bedoelde soorten voldoende variatie en omvang van leefgebieden te garanderen (gebieds- en soortbescherming). De lidstaten moeten gebieden aanwijzen voor de instandhouding van waardevolle soorten en gebieden als speciale beschermingszones (SBZ).

In deze gebieden mogen nog steeds economische activiteiten plaatsvinden. Deze activiteiten mogen echter geen effect hebben op de kwaliteit van een SBZ en/of storende factoren met zich meebrengen voor de soorten waarvoor de SBZ is aangewezen. Indien er strijdigheid met dit artikel van de Habitatrichtlijn optreedt, vindt er een afweging plaats. In de afweging wordt gekeken of er dwingende redenen zijn van groot openbaar belang, of er een alternatieve locatie is en zo niet of de natuur elders gecompenseerd kan worden. Op grond daarvan wordt besloten of de activiteit wel of niet door kan gaan.

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn het gebied Boetelerveld ten zuiden van Raalte en de Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht nabij Zwolle. De afstand van het plangebied tot beide natuurgebieden is circa 10 kilometer. Gezien deze grote afstand zullen er geen effecten op Natura 2000-gebieden optreden.

3.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren in Nederland. De wet gaat uit van het *nee, tenzij- beginsel*. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Voor initiatiefnemers die activiteiten of plannen willen uitvoeren, zijn met name de 'zorgplicht' en de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet relevant.

De *zorgplicht* houdt in dat er bij de uitvoering rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van planten en dieren en dat schade zoveel mogelijk voorkomen moet worden. De zorgplicht geldt altijd voor alle individuen van in Nederland voorkomende planten en dieren, ongeacht of de soort beschermd is en of er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Voor de in de wet opgenomen beschermde soorten gelden de volgende *verbodsbepalingen*:

- Art. 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Art. 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Art. 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten;
- Art. 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Art. 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

In een aantal gevallen is het mogelijk vrijstelling of ontheffing te verkrijgen voor het overtreden van de verbodsbepalingen uit artikel 8 tot en met 12. Dit is afhankelijk van het niveau van de bescherming van de aanwezige beschermde soorten en van het type handeling. De beschermde soorten zijn te verdelen in een aantal categorieën, elk met een verschillend beschermingsniveau. In tabel 3.1 is een overzicht gegeven van de toetsingscriteria voor het verlenen van ontheffingen van beschermde soorten.

Tabel 3.1 Toetsingscriteria voor het verlenen van ontheffingen van beschermde soorten

Categorie soorten	Toetsingscriteria voor het verlenen van ontheffingen
Tabel 1: Algemene beschermde soorten	Algehele vrijstelling van toepassing in het geval van bepaalde vormen van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.
Tabel 2: Overige beschermde soorten	<p>Vrijstelling met gedragscode of ontheffing met lichte toets</p> <ul style="list-style-type: none"> - De activiteit mag er niet voor zorgen dat er afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van (de betreffende populatie van) de soort - De activiteit moet een redelijk doel dienen
Tabel 3: Strikt beschermde soorten	<p>Ontheffing met uitgebreide toets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn - De activiteit mag er niet voor zorgen dat er afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort - Er moet sprake zijn van een in of bij de wet genoemd belang, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, de bescherming van flora en fauna en de openbare veiligheid.
Vogels	<p>De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt (nesten, holen e.d.), inclusief de functionele omgeving (kwantiteit, kwaliteit, bereikbaarheid e.d.) om het broeden succesvol te doen zijn, én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt. Er zijn hierop twee uitzonderingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nesten van de bosuil, steenuil, kerkuil, groene specht, zwarte specht en de grote bonte specht zijn, indien ze nog in functie zijn, jaarrond beschermd onder artikel 11. De lijst is limitatief, nesten van bijvoorbeeld gierzwaluwen vallen alleen tijdens de broedperiode onder het beschermingsregime van artikel 11. Het vervangen, repareren of in de directe omgeving verplaatsen van een kast voor één van bovengenoemde soorten wordt niet gezien als een overtreding van artikel 11 zolang er maar nestgelegenheid beschikbaar blijft; - nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten en van de ransuil zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben. Ook hier geldt dat er voldoende nestgelegenheid aanwezig moet blijven en dat niet elk kraaiennest in een territorium gespaard hoeft te worden bij een ingreep.

4 NATUURWAARDEN EN BEOORDELING EFFECTEN

In dit hoofdstuk worden de verwachte effecten van de ingreep op de natuurwaarden omschreven en getoetst aan de natuurwetgeving. Ook wordt een voorstel gedaan voor maatregelen ter beperking van deze effecten.

4.1 Bronnen en werkwijze

Voor de toetsing aan de wetgeving en het provinciale compensatiebeginsel is gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens van beschermde soorten (Flora- en faunawet) en Rode Lijstsoorten. Hierbij zijn de landelijke atlanten/verspreidingskaarten voor zoogdieren, vissen, amfibieën en reptielen gebruikt. Tevens zijn gegevens van het Natuurloket bekeken. Uit de database van het Natuurloket blijkt dat in het kilometerhok van het plangebied het voorkomen van geen enkele soortgroep goed onderzocht is. Het opvragen van de gegevens was daarom niet zinvol. In de omliggende kilometerhokken zijn meerdere soorten beschermde watervogels, broedvogels en vaatplanten aangetroffen. Naar overige soortgroepen is in de omgeving van het plangebied geen onderzoek gedaan.

Op basis van een oriënterend veldbezoek, beschikbare verspreidingsgegevens en de standplaatseisen (planten) en biotoopeisen (dieren) is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid van voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Er waren echter niet voldoende gegevens om het voorkomen van een aantal soorten te kunnen bepalen, daarom heeft Ecogroen Advies een aanvullende veldinventarisatie uitgevoerd.

Naast inzicht in het voorkomen van beschermde soorten is in dit hoofdstuk aangegeven wat de effecten van de ingreep op deze soorten zijn en welke eventuele vervolgstappen kunnen worden genomen.

4.2 Verwachte effecten ten aanzien van de natuurwetgeving

Storingsfactoren

Bij de ontwikkeling van Kiezebos III kunnen verschillende versturende factoren onderscheiden worden die mogelijk aan de orde zijn voor soorten die in of nabij het plangebied voorkomen en hiervoor gevoelig zijn. Het gaat om tijdelijke verstoring (tijdens de bouw) en permanente verstoring (het gebruik van de woonwijk), zie paragraaf 2.2.

- Oppervlakteverlies. Gras- en akkerland wordt ontwikkeld tot woonwijk, waardoor (een deel van) het leefgebied van soorten kan verdwijnen.
- Verdroging, indien de grondwaterstand wordt verlaagd ten behoeve van de voorziene ontwikkeling kunnen gevoelige soorten in de directe omgeving schade ondervinden.
- Geluid. Tijdens de bouwwerkzaamheden zal tijdelijk een vrij hoge geluidsbelasting plaatsvinden. Bij permanent gebruik van het plangebied als woonwijk is ten opzichte van de huidige situatie een verhoging van de geluidsbelasting te verwachten. Deze geluidsbelasting zal lager zijn dan tijdens de bouwwerkzaamheden. Uit literatuur is bekend dat langs rijkswegen de dichtheid aan broedvogels (die gevoelig zijn voor geluid) na 40 dBA al achteruit gaat (Reijen, et al, 1992). De geluidsbelasting van zowel de bouwwerkzaamheden als het bewonen van de wijk zal hoger zijn van 40 dBA.
- Licht. Naar verwachting zal de lichtuitstraling zowel tijdens de bouw als na realisatie van de woonwijk hoger zijn dan in de huidige situatie. Deze zal voornamelijk bestaan uit straatverlichting.
- Verstoring door mensen. Tijdens de bouwwerkzaamheden zal verstoring van het plangebied zelf en de omgeving plaatsvinden door de uitvoering van werkzaamheden en de aanwezigheid van diverse

machines. Na realisatie van de woonwijk zijn in de omgeving verstorende effecten van mensen te verwachten van recreatieve uitloop.

Omdat het plangebied direct aansluit op de bestaande bebouwing, en omdat er geen natuurgebieden in de directe omgeving liggen, wordt er geen versnipperende- of barrièrewerking verwacht van de ontwikkeling van Kiezebos III.

Relevante natuurwetgeving

In hoofdstuk 3 is beargumenteerd welke onderdelen van de natuurwetgeving mogelijk aan de orde zijn bij de ontwikkeling van het plangebied. Het gaat om:

- het provinciaal compensatiebeginsel voor Rode Lijst- en/of aandachtsoorten;
- verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

Hieronder is per soortgroep de verwachting aangegeven of Rode Lijst-soorten, aandachtsoorten of beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voorkomen. Ook worden de eventuele effecten op deze soorten beschreven en de te nemen vervolgstappen.

4.2.1 Flora

Voorkomen

Gezien het plangebied bestaat uit intensief bemest grasland en een maïsakker, zijn geen strikt beschermde soorten (Flora- en faunawet), en ook geen aandachtsoorten (zie bijlage 1) binnen het plangebied te verwachten.

Effecten en vervolgstappen

Er worden geen plantensoorten in het plangebied verwacht waarvoor compensatieplicht geldt of ontheffing aangevraagd hoeft te worden.

4.2.2 Vogels

Voorkomen

Het plangebied biedt een geschikte biotoop voor (broedende) weidevogels, mogelijk voor foeragerende roofvogels en voor algemene vogels van dorpen en stadsranden.

Gezien er geen oude bomen en/of gebouwen in het plangebied aanwezig zijn, is de verwachting dat er geen vogels met een vaste broed- of verblijfplaats voorkomen.

Effecten en vervolgstappen

Voor de vogels die in het plangebied voorkomen zal een deel van het leefgebied verloren gaan. Ook zijn veel vogelsoorten gevoelig voor geluid en verstoring door mensen of machines, waardoor ook in de directe omgeving weidevogels, foeragerende roofvogels en meer algemene vogels verstoord kunnen worden. Voor deze verstoringen geldt echter geen vergunnings- of compensatieplicht.

Verder zijn vaste nest- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten beschermd. Deze komen naar verwachting niet voor in en om het plangebied.

Voor broedvogels geldt dat er geen ontheffing nodig is, indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden. Het broedseizoen loopt van 15 maart tot 15 juli. Er dient te worden gestart met de werkzaamheden buiten het broedseizoen. Als er gestart wordt met de werkzaamheden buiten het

broedseizoen, mag er wel doorgewerkt worden tijdens het broedseizoen, omdat de gebieden dan door verstoring ongeschikt zijn geraakt als leef- en/of broedgebied. Wanneer de werkzaamheden echter zo worden gepland dat vogels er in een stille periode kunnen gaan broeden, kunnen wel negatieve effecten op broedvogels optreden als de intensiteit van de werkzaamheden weer toeneemt. In dat geval wordt de Flora- en faunawet overtreden. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet mogelijk voor broedvogels.

4.2.3 Vleermuizen

Voorkomen

In de omgeving van het plangebied bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen in bomen en gebouwen. Uit het aanvullend onderzoek van Ecogroen Advies (bijlage 2) is gebleken dat in de rijen Gewone essen langs de Molenweg zich geen voor vleermuizen geschikte holten bevinden die in gebruik kunnen zijn als verblijfplaats. Ook ontbreekt bebouwing in het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van zowel boom- als gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

Tijdens het avondbezoek op 18 mei is langs de Molenweg een vliegroute van Gewone dwergvleermuis vastgesteld. In korte tijd vlogen hier minstens 13 exemplaren langs in westelijke richting (zie bijlage 2). Mogelijk maken in de loop van het seizoen meer vleermuissoorten gebruik van deze route, zoals de Laatvlieger. Daarnaast kwam een solitaire Rosse vleermuis overgevlogen. Deze relatief grote soort is veel minder gebonden aan landschapsstructuren dan eerder genoemde soorten, omdat ze vaak op grotere hoogte en in meer open gebieden jaagt.

De bomen langs de Molenweg blijven bij de beoogde plannen gehandhaafd. De functie van de Molenweg als vliegroute voor vleermuizen is dan ook niet direct in het geding. Indirect kan de functie als vliegroute wel worden aangetast door het plaatsen van straatverlichting, de Molenweg is in de huidige situatie namelijk onverlicht. Het plaatsen van straatverlichting langs de weg dient daarom zodanig te worden toegepast dat er geen toename in verlichting van de bomenrijen plaatsvindt.

Gezien de biotoopeisen zijn voornamelijk de vrij algemene (wél strikt beschermde) Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger te verwachten.

Effect en vervolgstappen

Veel vleermuissoorten zijn gevoelig voor verstoring door licht en geluid. Ook bebouwing van het plangebied kan zorgen voor een inrichting die niet meer aan de biotoopeisen van sommige vleermuissoorten voldoet.

Door inrichting van het plangebied zullen echter geen rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen. De plannen hebben naar verwachting geen nadelige gevolgen op belangrijke vliegroutes en onmisbare foerageergebieden van de aangetroffen Gewone dwergvleermuis (tabel 3-soort), mits zorgvuldig wordt omgesprongen met eventueel te plaatsen straatverlichting langs de Molenweg. Mocht in deze situatie het plaatsen van aangepaste straatverlichting niet mogelijk zijn dan is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Bouwwerkzaamheden zullen waarschijnlijk tijdelijk versturende effecten hebben, maar na realisatie zal het leefgebied weer geschikt zijn voor deze soorten.

4.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

Binnen het projectgebied worden algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren verwacht, zoals het Konijn, de Mol, Hermelijn, Bosmuis, Huismuis en de Egel.

Effecten en vervolgstappen

Er worden geen strikt beschermde zoogdiersoorten verwacht in het plangebied. Voor algemene zoogdieren geldt een vrijstellingsregeling en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.2.5 Libellen en vlinders

Voorkomen

Het plangebied met intensief bemest grasland en maïsakker biedt geen geschikt biotoop voor streng beschermde libellen- en vlindersoorten.

Effecten en vervolgstappen

Er worden geen streng beschermde libellen en vlindersoorten verwacht, waardoor ontheffings- of compensatieverplichting geldt.

4.2.6 Amfibieën en reptielen

Voorkomen

Uit de verspreidingsatlas van RAVON blijkt dat het plangebied binnen het verspreidingsgebied van de Kamsalamander, Heikikker en Poelkikker ligt. Deze soorten hebben houtwallen, veen, heide en/of grote wateren nodig. Het agrarisch grasland waar het plangebied uit bestaat en de afwateringssloot ten noorden van het plangebied bieden daarom een minder geschikt biotoop voor deze soorten.

Uit de verspreidingsatlas van RAVON blijkt verder dat het plangebied binnen het verspreidingsgebied van de Ringslang en de Hazelworm ligt. Voor beide soorten is binnen het plangebied echter geen geschikt biotoop aanwezig (bosranden, houtwallen).

In de sloot langs de Molenweg zijn tijdens het onderzoek van Ecogroen Advies (zie bijlage 2) geen strikt beschermde amfibieënsoorten zoals Poelkikkers en Kamsalamanders vastgesteld, deze worden er ook niet verwacht. Wel zijn enkele exemplaren aangetroffen van de laag beschermde Kleine watersalamander en Bastaardkikker. Naar verwachting komen in de sloot ook Bruine kikkers en Gewone padden voor. Het betreffen echter algemene, laag beschermde soorten (tabel 1 FFW), waarvoor in deze situatie automatisch geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd van de Flora- en faunawet.

Effecten en vervolgstappen

Er worden geen streng beschermde soorten binnen het plangebied verwacht, waardoor er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden.

4.2.7 Overige soorten en diergroepen

Voorkomen

In de afwateringssloot ten noorden van het plangebied is tijdens het onderzoek door Ecogroen Advies een adult exemplaar van het Bermpje aangetroffen (zie bijlage 2). Dit is een tabel 2-soort en daarmee middelhoog beschermd.

Van de kevers zijn de Brede geelrandwaterroofkever en de Gestreepte waterroofkever relevant. Beide soorten komen voornamelijk voor in grote, stilstaande wateren. De biotopen in het plangebied zijn voor deze soorten niet/minder geschikt, zodat van beide soorten geen vaste verblijfplaatsen te verwachten zijn. Voor overige soorten/diergroepen (overige kevers, Bataafse stroommossel, Wijngaardslak, Rivierkreeft) zijn geen geschikte biotopen aanwezig in het plangebied en zijn er dus geen beschermde of bedreigde soorten te verwachten.

Effecten en vervolgstappen

Bij de aanleg van de duiker (die nodig is voor de toegangsweg) wordt het leefgebied van het Bempje aangetast. Ook overige werkzaamheden aan de Molensloot leiden tot verstoring van het Bempje, hiervoor moet een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd worden.

Voor overige soorten zijn geen vervolgstappen nodig in het kader van de flora- en faunawet.

4.3 Maatregelen ter beperking van effecten op natuurwaarden

Algemene zorgplicht Flora- en faunawet

Het is belangrijk dat bij de werkzaamheden het besef bestaat dat er een 'zorgplicht' is voor planten en dieren. Dit betekent concreet dat er bij de uitvoering van werkzaamheden rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van planten en dieren en dat schade zoveel mogelijk voorkomen moet worden.

In tabel 4.3 zijn de maatregelen aangegeven die genomen kunnen worden om de schade aan de natuur te voorkomen en/of te beperken. Een gunstige periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden is september/oktober gezien de voortplantingsperiode, het broedseizoen en de winterrust van de meeste soorten.

Tabel 4.3 Maatregelen die genomen kunnen worden ter minimalisering van de effecten

Ingrep	Effect	Maatregel
Bebouwen plangebied	Vernieling foerageergebied van grondgebonden zoogdieren en weidevogels	<ul style="list-style-type: none"> – Zorgdragen voor vluchtmogelijkheid. – Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren. Het broedseizoen loopt van 15 maar tot 15 juli
Eventuele kap begroeiing	Vernieling vaste verblijfplaatsen en verontrusting vogels en zoogdieren	<ul style="list-style-type: none"> – Kap buiten het broedseizoen – Zorgdragen voor vluchtmogelijkheid; – Begroeiing wordt zoveel mogelijk gehandhaafd (bomen en bossages). Wanneer niet mogelijk, na afronding werkzaamheden herbeplanting.
Permanent gebruik plangebied als woonwijk	Verstoring door licht, geluid en menselijke verstoring van de directe omgeving	<ul style="list-style-type: none"> – Groene buffer tussen woonwijk en buitengebied ter minimalisatie verstoring.

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 Gevolgen van inrichting volgens natuurwetgeving

Provinciale uitwerking van het compensatiebeginsel

Het plangebied ligt niet in of in de nabijheid van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur of gebieden met een hoge natuur- en/of landschapswaarde. Er zal geen beplanting verwijderd worden die onder de richtlijnen voor compensatie van Natuur en Bos valt. Ook worden geen aandachtsoorten (zie bijlage 1) verwacht. Compensatie hiervoor is dan ook niet nodig.

Rode Lijstsoorten zijn niet te verwachten in het plangebied. Als deze soorten daadwerkelijk voorkomen geldt het provinciaal compensatiebeginsel. Er is nader onderzoek nodig naar het voorkomen van Rode Lijst soorten en aandachtsoorten van de volgende soortgroepen: vleermuizen en amfibieën.

Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet in of in de nabijheid van beschermd natuurgebied. Deze wet is daarom niet van toepassing.

Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawet zijn effecten op 1) broedvogels, 2) vleermuizen en 3) vissen van belang bij de ontwikkeling van het plangebied.

- 1) De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt van 15 maart tot 15 juli. Dit geldt ook wanneer buiten het broedseizoen wordt gestart en onverminderd wordt doorgegaan in het broedseizoen. Wanneer de werkzaamheden echter zo worden gepland dat vogels er in een stille periode kunnen gaan broeden, kunnen wel negatieve effecten optreden als de intensiteit van de werkzaamheden weer toeneemt. In dat geval wordt de Flora- en faunawet overtreden.
- 2) De plannen hebben naar verwachting geen nadelige gevolgen op belangrijke vliegroutes en onmisbare foerageergebieden van de aangetroffen Gewone dwergvleermuis (tabel 3-soort), mits zorgvuldig wordt omgesprongen met eventueel te plaatsen straatverlichting langs de Molenweg. Mocht in deze situatie het plaatsen van aangepaste straatverlichting niet mogelijk zijn dan is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.
- 3) De aanleg van een duiker in de Molensloot tast het leefgebied van het Bempje aan. Hiervoor moet een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

5.2 Vervolgstappen

Voor het aantasten van het leefgebied van het Bempje moet ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd worden.

Als er langs de Molenweg niet-aangepaste straatverlichting wordt geplaatst moet hiervoor ook ontheffing aangevraagd worden.

Een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van DLG. De behandeling van een ontheffingsaanvraag kan enkele maanden duren.

6 LITERATUUR

- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV Uitgevers, Utrecht, 1997
- Provincie Overijssel, *Richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap*, Besluit van Gedeputeerde Staten van 23 maart 1999, kenmerk LNL/1999/637
- Reijnen, M., G. Veenbaas, R. Foppen, 1992, *Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties*, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde van Rijkswaterstaat en DLO – Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek
- VROM, Handreiking omgevingslawaaï, september 2004
- www.natuurloket.nl, februari 2008
- www.overijssel.nl, februari 2008
- www.raalte.nl, maart 2008
- www.ravon.nl, maart 2008

7 COLOFON

Goldewijk Projectontwikkeling B.V./Woningbouw Kiezebos III
ON-D20080635

Opdrachtgever	: Goldewijk Projectontwikkeling B.V.
Project	: Woningbouw Kiezebos III
Dossier	: B6448.01-004
Omvang rapport	: 20 pagina's
Auteur	: Edith Dorsman
Interne controle	: Pieter Leenman
Projectleider	: Bart Jansen
Projectmanager	:
Datum	: 3 juli 2009
Naam/Paraaf	:

SJ

DHV B.V.

*Ruimte en Mobiliteit
Verlengde Kazernestraat 7
7417 ZA Deventer
Postbus 927
7400 AX Deventer
T (0570) 63 93 00
F (0570) 63 93 01
E deventer@dhv.nl
www.dhv.nl*

BIJLAGE 1   **Aandachtsoorten uit het Beleidsplan Natuur en Landschap Overijssel**

(bron: Richtlijnen voor de toepassing van het compensatiebeginsel voor natuur, bos en landschap, 1999)

* = soorten uit het Rijksnatuurbeleidsplan (voorkomend in Overijssel)

= aanvulling in provinciaal Beleidsplan natuur en landschap

Zoogdieren:

* Vleermuizen, Das, Otter en Noordse Woelmuis

Boomarter en Waterspitsmuis

Vogels:

* Lepelaar, Kerkuil, ganzen, IJsvogel, Patrijs, Kraanvogel, Korhoen en Kwartelkoning

Purperreiger, Grote karekiet, Watersnip, Zwarte stern en Roodborsttapuit

Amfibieën en reptielen:

* Boomkikker, Kamsalamander en Ringslang

Adder, Zandhagedis en Knoflookpad

Vissen:

* Grote en Kleine modderkruiper, Zalm, Beekforel, Bittervoorn en Snoek

Ongewervelde dieren:

* Dagvlinders, Libellen en Rivierkreeft

Planten:

* Akkerkruiden, Dotterbloem, Krabbescheer, Kievitsbloem, Slanke Sleutelbloem, orchideeën, Taxus, Linde en muurplanten

Zwolse Anjer, Waterlobelia, Zwanebloem, Blauwe Knoop, Heidekartelblad en Wolfsklauw (diverse soorten)

Paddestoelen:

* Cantharel

BIJLAGE 2   **Notitie 'Aanvullend amfibieën- en vleermuizenonderzoek
Molenweg, Heino', Ecogroen Advies**

